

Π.3.2.1 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

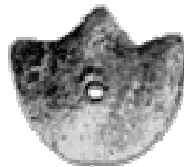
Νεοελληνική Λογοτεχνία

Δ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Σας καλωσορίζουμε στην πόλη μας!»

ΚΑΦΕΤΖΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Σας καλωσορίζουμε στην πόλη μας!

Δημιουργός

Παναγιώτα Καφετζή

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Δ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Αύγουστος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Δεν αντλεί από τα σχολικά βιβλία

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Γεωγραφία

Θρησκευτικά

Ιστορία

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Μελέτη Περιβάλλοντος

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Εκπαιδευτικές εκδρομές

Ερευνητικές Εργασίες – Project

Πολιτιστικά προγράμματα

Χρονική διάρκεια

14 διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής

Εκτός σχολείου: η πόλη που βρίσκεται το σχολείο, μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι, αξιοθέατα

Εικονικός χώρος: ιστοσελίδα σχολείου, Google Maps

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προϋπόθεση για την υλοποίηση του σεναρίου είναι η ύπαρξη εργαστηρίου Η/Υ ή κινητού εργαστηρίου με φορητούς Η/Υ, να είναι συνδεδεμένοι σε δίκτυο (με τη χρήση του [Team Viewer](#)), ώστε να υπάρχει δυνατότητα προβολής όλων των οθονών από τον κεντρικό Η/Υ, και σύνδεση στο διαδίκτυο. Θα πρέπει να έχει εγκατασταθεί στους Η/Υ του εργαστηρίου το Google Earth. Επίσης, πρέπει να αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του σχολείου οι διευθύνσεις που θα αξιοποιηθούν για την «εικονική περιήγηση» στην πόλη (βλ. 17ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμαριάς για [περιήγηση στη Θεσσαλονίκη](#)).

Τέλος, πρέπει να εξασφαλιστούν, σε συνεργασία με την τοπική παιδική βιβλιοθήκη, αντίτυπα των βιβλίων με τα οποία θα ασχοληθούν οι ομάδες και αναφέρονται παρακάτω στην ενότητα [Κείμενα](#).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο αξιοποιεί λογοτεχνικά κείμενα και ψηφιακά εργαλεία εστιάζοντας στο πεδίο της τοπικής ιστορίας. Η κατανόηση της ιστορίας και η ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης στα παιδιά απαιτεί την ανάπτυξη δεξιοτήτων έρευνας, κατανόησης, αξιολόγησης και διαχείρισης των πηγών των πολλαπλών λόγων που αρθρώνονται στο ιστορικό παρελθόν. Η μελέτη της ιστορίας στο σύγχρονο εκπαιδευτικό πλαίσιο απαιτεί την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων μέσα από βιωματικές δραστηριότητες με στόχο την απόκτηση γνώσεων μέσα από εμπειρικά δεδομένα, ώστε τα παιδιά να διαθέτουν θεωρητικά εργαλεία και δεξιότητες που θα τους ανοίξουν τον δρόμο για την επεξεργασία και ανάλυση των ιστορικών γεγονότων (Αβδελά 1998: 120).

Παράλληλα, η λογοτεχνία προσφέρει όψεις του ιστορικού παρελθόντος μέσα από έναν *μη ιστορικό λόγο*. Έτσι, απαλλαγμένα από το ακαδημαϊκό πλαίσιο του σχολικού ιστορικού γραμματισμού, τα παιδιά μπορούν να προσεγγίσουν κατά την ώρα της Φιλαναγνωσίας την ιστορική γνώση μέσα από άλλα μάτια και να τους κερδίσει η μαγεία της προσωπικής ερμηνείας, του μίτου του ιστορικού μύθου, της πολλαπλής σύνθεσης της ιστορικής πραγματικότητας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η σχέση της ιστορίας με τη λογοτεχνία ήταν ανέκαθεν στενή, αν σκεφτούμε ότι παραδοσιακά ο ιστορικός λόγος αποτελούσε πλαίσιο αναφοράς της λογοτεχνίας (είτε σαν επικό ποίημα είτε σαν ιστορικό μυθιστόρημα στο πιο πρόσφατο παρελθόν). Ο

«ιστορικός» και «λογοτεχνικός» τρόπος θέασης των πραγμάτων διασταυρώνονταν πάντα, για να αναλύσουν το σύνολο της ιστορικής διαδικασίας, ο πρώτος τη μακροσκοπική κλίμακα και την ανάλυση του μηχανισμού κίνησης, ενώ ο δεύτερος τη μικροσκοπική κλίμακα και τη θέαση με εσωτερική εστίαση. Η διάκριση ανάμεσα στην «πανοραμική» ιστορική και στην «καλειδοσκοπική» λογοτεχνική θεώρηση δεν αφορά σε ειδολογικές, όσο μάλλον σε νοητικές κατηγορίες βάσει των οποίων προσλαμβάνουμε (αναπαριστούμε και κατασκευάζουμε) την πραγματικότητα (Αθανασοπούλου 2004).

Οι πρακτικές διδασκαλίας της Ιστορίας που βασίζονται στην *de facto* αποδοχή της αφήγησης του σχολικού εγχειριδίου δεν είναι, ασφαλώς, δυνατό να υπηρετήσουν τους γενικούς σκοπούς του ιστορικού μαθήματος στο πλαίσιο της σύγχρονης διδακτικής προσέγγισής του και συγκεκριμένα την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και ιστορικής συνείδησης, την απόκτηση συστήματος αξιών, την κατανόηση του παρόντος και τη συνειδητοποίηση της ευθύνης για τη διαμόρφωση του μέλλοντος (Βρεττός 1996). Για να επιτευχθούν τα παραπάνω, είναι απαραίτητο η διδακτική προσέγγιση της ιστορίας να αναδεικνύει τον ερευνητικό χαρακτήρα του μαθήματος (Husbands 2003) και να θεμελιώνεται στις αρχές της ανακαλυπτικής μάθησης. Τα παιδιά πρέπει να ενισχύονται στο να θέτουν ερωτήματα και να αναζητούν απαντήσεις, να ελέγχουν την τεκμηρίωση όσων αναφέρονται, να αντιπαραθέτουν αντικρουόμενες πηγές σε οριζόντιο και κάθετο ιστορικό χρόνο και να τις επεξεργάζονται κριτικά. Να αναζητούν μέσα από πηγές τη σύνδεση του ιστορικού παρελθόντος με τα σύγχρονα βιώματά τους. Με μια τέτοια προσέγγιση ενισχύεται η πολυφωνία κατά τη διαπραγμάτευση του ιστορικού παρελθόντος και συντίθεται η ιστορική πραγματικότητα (και ταυτότητα) της συγκεκριμένης κοινότητας. Ίσως το αποτελεσματικότερο μέσο εφαρμογής αυτών των διδακτικών αρχών είναι η διαθεματική-ολιστική προσέγγιση της ιστορικής ύλης (Ματσαγγούρας 2003), επειδή, εκτός των άλλων, κατευθύνει τους μαθητές στο να εστιάσουν με πολλαπλούς τρόπους και οπτικές γωνίες στα ιστορικά γεγονότα, να ερευνήσουν πολλαπλές και

αντικρουόμενες αφηγήσεις του ιστορικού παρελθόντος και να αξιοποιήσουν την ενιαία φύση της γνώσης στην αναζήτηση των απαντήσεων στα ερωτήματά τους (Κυρκίνη 2003).

Στο πεδίο της παιδικής λογοτεχνίας, τα βιβλία που εμπλέκονται σε ένα τέτοιου είδους σενάριο είναι αυτά που βιβλιογραφικά αναφέρονται ως βιβλία «αρχαιογνωσίας» και «μουσειακής εκπαίδευσης» (Καρακίτσιος 2005) ή ως βιβλία «αρχαιολογίας», «ιστορίας» και «πολιτισμού» και εντάσσονται στο μεγαλύτερο μέρος τους στην κατηγορία των βιβλίων γνώσεων. Στην παιδική βιβλιογραφία αρχαιογνωστικού περιεχομένου υπάρχει ένα πλήθος βιβλίων που εικονογραφούνται με μνημεία ή αντικείμενα του παρελθόντος, που θα μπορούσαμε να τα κατατάξουμε στις ακόλουθες κατηγορίες:

1. Βιβλία που πραγματεύονται θέματα από τον υλικό πολιτισμό της αρχαιότητας εστιάζοντας είτε στην επιστήμη που τον μελετά (αρχαιολογία), είτε σε συγκεκριμένες ιστορικές περιόδους είτε στους χώρους στους οποίους εκτίθενται στοιχεία αυτού του πολιτισμού. Σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται τόσο βιβλία γνώσεων, όσο και κάποια βιβλία λογοτεχνίας.
2. Βιβλία μυθολογικά και διασκευές της αρχαίας ελληνικής γραμματείας. Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν βιβλία μυθολογίας, διασκευές (Μύθοι Αισώπου, Ομηρικά έπη, Αριστοφάνης) και αφηγήσεις ιστορικών γεγονότων.
3. Βιβλία λογοτεχνικά και ιστορικές βιογραφίες προσώπων που η δράση και το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο έζησαν είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με κάποιο χώρο ή μνημείο του παρελθόντος (π.χ. Θ. Χορτιάτη, στη Βέροια και στη Βεργίνα, Ν. Καζαντζάκης, Στα παλάτια της Κνωσού, Μ. Ντεκάστρο, Το τέλος του Βυζαντίου). Αυτά μπορεί να είναι μυθιστορήματα, διηγήματα ή βιογραφίες.

4. Βιβλία αρχαιογνωστικά που εστιάζουν σε ευρύτερα ή ειδικότερα θέματα. Η ιδιωτική ζωή, το πολίτευμα, η θρησκεία, οι θεσμοί ή σε πιο ειδική εστίαση η γυναίκα και οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι κάποια από αυτά.

Στο σενάριο αξιοποιούνται βιβλία και κείμενα από όλες τις παραπάνω κατηγορίες.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ- ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Η διδασκαλία της τοπικής ιστορίας σαν μέσο ενεργοποίησης του ενδιαφέροντος των παιδιών και άμεσης σύνδεσης με το βιωματικό τους περιβάλλον έχει επισημοποιηθεί από τα ΑΠΣ και αποσκοπεί, σύμφωνα με αυτά, στο να γνωρίσουν οι μαθητές την ιστορία του τόπου τους και να την εντάξουν στη γενική ιστορία. Όπως επισημαίνεται και στα ΔΕΠΠΣ για τη διαθεματική προσέγγιση της ιστορίας, σχέδια εργασίας μπορούν να αξιοποιηθούν για την καλλιέργεια δεξιοτήτων αξιοποίησης ιστορικών πηγών και τη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης (Βιβλίο Δασκάλου στο μάθημα της Ιστορίας: 10).

Ειδικότερα επιχειρείται οι μαθητές/τριες να ασκηθούν στα παρακάτω πεδία:

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

- Να γνωρίσουν την ιστορία του τόπου τους και να τη συνδέσουν με τα γενικότερα ιστορικά γεγονότα στον ελλαδικό και παγκόσμιο χώρο.
- Να έρθουν σε επαφή με ιστορικές πηγές, να τις αξιολογήσουν, να τις διαχειριστούν και να τις αξιοποιήσουν, για να καταλήξουν στα δικά τους ιστορικά συμπεράσματα.
- Να ευαισθητοποιηθούν στην παρατήρηση και έρευνα συγκεκριμένων ιστορικών χώρων.
- Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα τοπικής ιστορίας και διατήρησης και προστασίας της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να γνωρίσουν τη λαογραφία της περιοχής τους και να ευαισθητοποιηθούν για να την προβάλουν, να την ενσωματώσουν σαν κομμάτι της ταυτότητάς τους και να τη διατηρήσουν ζωντανή.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής αντιμετώπισης θέσεων και απόψεων για ιστορικά και κοινωνικά θέματα.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες διαμόρφωσης προσωπικής άποψης αξιοποιώντας τη γνώση ενός επιστημονικού πεδίου, των ερευνητικών του εργαλείων και μεθόδων.

Γνώσεις για τη γλώσσα

- Να ασκηθούν στην κατανόηση και παραγωγή αφηγηματικών και περιγραφικών κειμένων σε συμβατική και ψηφιακή μορφή.
- Να εξασκήσουν τον προφορικό και γραπτό τους λόγο, εμπλουτίζοντας και διευρύνοντας το λεξιλόγιό τους εννοιολογικά και μορφολογικά.
- Να εξοικειωθούν με την επιλογή και οργάνωση πληροφοριών (γλωσσικών ή οπτικών) για να κατανοήσουν, να αποδώσουν και να παρουσιάσουν ένα κείμενο.
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες κατανόησης και χειρισμού κειμενικών ειδών όπως ο τουριστικός χάρτης και οδηγός, καθώς και ειδικών ψηφιακών εφαρμογών που έχουν να κάνουν με την κοινωνική πρακτική της περιήγησης σε έναν τόπο.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες επιλεκτικής αναζήτησης πληροφοριών στο λογοτεχνικό κείμενο αντιμετωπίζοντάς το σαν μια ιστορική μαρτυρία κοινωνικοπολιτισμικών δεδομένων.
- Να ασκηθούν στο να συνδιαλέγονται διαρκώς με το λογοτεχνικό κείμενο τόσο σε ατομικό όσο και στο ευρύτερο πλαίσιο της αναγνωστικής κοινότητας μέσα από δραστηριότητες δημιουργικής γραφής.

- Να εξοικειωθούν με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης και κατασκευής κειμένων σε επίπεδο ομάδας και τάξης.

Γραμματισμοί

- Να έρθουν σε επαφή με τις δυνατότητες των ΤΠΕ να παρέχουν πληροφορίες, πρόσβαση και δυνατότητες αναμόρφωσης δεδομένων και να τις αντιληφθούν ως ένα εναλλακτικό εργαλείο που καλύπτει καθημερινές ανάγκες.
- Να γνωρίσουν διευθύνσεις στο διαδίκτυο που μπορούν να τους προσφέρουν γνώσεις και διασκέδαση.
- Να έρθουν σε επαφή με τα ηλεκτρονικά εργαλεία ενημέρωσης και κατασκευής ψηφιακών κειμένων.
- Να συνδυάσουν ψηφιακά εργαλεία που διευκολύνουν την καθημερινότητα και συμβάλουν στην οργάνωση κοινωνικών δραστηριοτήτων.
- Να βελτιώσουν τις δεξιότητες συνεργατικής και διερευνητικής μάθησης και να αντιληφθούν την αξιοποίηση των ΤΠΕ σαν μέσο διεύρυνσης των φυσικών ορίων της τάξης.

Διδακτικές πρακτικές

Όπως προαναφέρθηκε, το σενάριο συνδυάζει μια διαθεματική προσέγγιση της τοπικής ιστορίας με τη λογοτεχνική ανάγνωση. Και τα δύο πεδία απαιτούν την ενεργητική εμπλοκή των παιδιών για την επίτευξη των στόχων του σεναρίου. Σε μια προσέγγιση που στοχεύει στον κριτικό γραμματισμό, απαραίτητο είναι αυτή η εμπλοκή να δομείται σε διαδικασίες διαπραγμάτευσης και αναστοχασμού. Στόχος είναι να διευρύνει το πλαίσιο των φωνών και των λόγων που αρθρώνονται στα προς εξέταση θέματα, περιλαμβάνοντας όσο το δυνατόν περισσότερες οπτικές. Έτσι, είναι απαραίτητο η τάξη να είναι εξοικειωμένη με την ομαδοσυνεργατική οργάνωση και το πλαίσιο λειτουργίας της μαθησιακής κοινότητας να ευνοεί την αποδοχή και ενίσχυση της ατομικής έκφρασης, του δημοκρατικού διαλόγου και των διαδικασιών αναστοχασμού.

Ο/Η εκπαιδευτικός λειτουργεί σαν εμπνευστής και συν-ερευνητής της κοινότητας στην αναζήτησή της. Το σενάριο προβλέπει τον χωρισμό μιας τάξης είκοσι παιδιών σε πέντε ομάδες.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία εφαρμογής του σεναρίου μπορεί να αποτελέσει η ενότητα 16 *Ταξίδια στην Ελλάδα* του βιβλίου «Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού», καθώς πολλές από τις δράσεις του σεναρίου ενσωματώνουν τα κειμενικά είδη που εμπλέκει η συγκεκριμένη ενότητα (χάρτες, αφήγηση με στοιχεία περιγραφής, ταξιδιωτικός χάρτης, ταξιδιωτικός οδηγός βλ. Βιβλίο Δασκάλου: 10). Επίσης, το σενάριο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με το μάθημα της Ιστορίας κατά τη διάρκεια των κεφαλαίων που αναφέρονται στη Μακεδονία (κεφ. 32-34) ή και σαν σχέδιο εργασίας τοπικής ιστορίας στο πλαίσιο του μαθήματος της Ιστορίας, όπως προβλέπεται και από το Βιβλίο του Δασκάλου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το πρόγραμμα διδασκαλίας της λογοτεχνίας στην υποχρεωτική εκπαίδευση και ειδικότερα στο Δημοτικό ([οδηγός του εκπαιδευτικού](#)) προβλέπει την παρουσίαση ενός ολοκληρωμένου βιβλίου από κάθε ομάδα στην τάξη (σ. 17-18) καθώς και ατομικές παρουσιάσεις βιβλίων. Το συγκεκριμένο σενάριο συνδυάζει τόσο τις ατομικές και ομαδικές αναγνώσεις και παρουσιάσεις βιβλίων όσο και τη διαπραγμάτευση σε επίπεδο ολομέλειας.

Το σενάριο υλοποιεί τμήμα του προγράμματος της διδασκαλίας της γλώσσας και της λογοτεχνίας, αφού μέσα από τις δράσεις του τα παιδιά διαπραγματεύονται και κατασκευάζουν πολλαπλά κειμενικά είδη αναφορικού και κατευθυντικού λόγου (στόχοι του γλωσσικού μαθήματος). Παράλληλα, αξιοποιεί τη φανταστική δυναμική της λογοτεχνίας, για να μορφοποιήσει την ιστορική πραγματικότητα, αναδομώντας βιώματα και μαρτυρίες στον ιστορικό χρόνο μέσα από τις λογοτεχνικές εικόνες,

υλοποιώντας έτσι στόχους του μαθήματος της Ιστορίας. Τέλος, μέσα από τις δράσεις του καλλιεργεί στα παιδιά δεξιότητες διερεύνησης, διαχείρισης και αξιολόγησης ιστορικών πηγών και μαρτυριών, ενώ στην πιο κριτική προσέγγιση μπορεί να καλλιεργήσει κριτική στάση αντιμετώπισης του επίσημου σχολικού ιστορικού λόγου.

Το σενάριο οργανώνεται ως μια διδακτική ενότητα γύρω από την ιστορία της πόλης της Θεσσαλονίκης στις διάφορες ιστορικές της φάσεις (ΠΣ για τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας στην υποχρεωτική εκπαίδευση, 2011:7).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στην εκπόνηση του σχεδίου εργασίας σημαντικό ρόλο παίζουν οι ΤΠΕ ως εργαλεία συλλογής πληροφοριών, ανεύρεσης οπτικού/ηχητικού υλικού, ανάλυσης, αποκωδικοποίησης και αξιολόγησης πληροφοριών, διεύρυνσης των ορίων της τάξης μέσω εικονικών περιηγήσεων, κινητοποίησης του ενδιαφέροντος των παιδιών μέσα από διαδραστικές εφαρμογές και, τέλος, δημιουργίας και παρουσίασης των εργασιών των παιδιών.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα

- Γιολάντα Χατζή. 1997. *Θεσσαλονίκη - Οδηγός για παιδιά*. Αθήνα: Κέδρος.
- Ελένη Δικαίου. 2013. *Οι θεοί δεν πεθαίνουν στην Πέλλα*. Αθήνα: Πατάκης.
- Κίρα Σίνου. 1993. *Κάτω από τον ήλιο της Μακεδονίας*. Αθήνα: Κέδρος.
- Κίρα Σίνου. 1982. *Στην πόλη του Αϊ Δημήτρη*. Αθήνα: Κέδρος.
- Γιολάντα Πατεράκη. 1994. *Στη Μακεδονία μια φορά*. Αθήνα: Ψυχογιός.
- Σοφία Ζαραμπούκα. 1993. *Ο Μεγαλέξανδρος*. Αθήνα: Κέδρος.
- Νίκος Καζαντζάκης. 1979. *Μέγας Αλέξανδρος*. Εκδόσεις Ελένης Ν. Καζαντζάκη.
- Πηνελόπη Δέλτα. 1991. *Τον καιρό του Βουλγαροκτόνου*. Αθήνα: Ύψιλον.
- Πηνελόπη Δέλτα. 1937. [Στα μυστικά του Βάλτου](#). Αθήνα: Εστία.
- Μυρσίνη Βιγγοπούλου. 2011. *Κάποτε στη Μακεδονία*. Αθήνα: Άθως.
- Γαλάτεια Γρηγοριάδου-Σουρέλη. 1992. *Καπετάν Κώτας*. Αθήνα: Ψυχογιός.

Πηνελόπη Μαξίμου. 1987. *Η καταστροφή της Θεσσαλονίκης*. Αθήνα: Στοχαστής.
Γαλάτεια Γρηγοριάδου-Σουρέλη. 1985. *Καυτές μνήμες από τη Σμύρνη*. Αθήνα: Φιλιπότη.
Νίνα Κοκκαλίδου – Ναχμία.- 1997. *Ρέινα Ζιλμπέρτα*. Αθήνα: Ωκεανίδα.
Ρούλα Παπαδημητρίου. 2003. *Στον ίσκιο του Λευκού Πύργου*. Αθήνα: Έξαντας.

Ιστοσελίδες

[Ψηφιακός χάρτης της Θεσσαλονίκης](#) δημιουργημένος για τις ανάγκες του σεναρίου μέσω του GoogleMaps.

[Θεσσαλονίκη – Πόλη των Βαλκανίων \(1900-1930\)](#), διαδραστική εφαρμογή του Ε.Λ.Ι.Α.

[Αποδράσεις γύρω από την πόλη της Θεσσαλονίκης](#) από την ιστοσελίδα <http://pigolampides.gr/>

[Βόλτες με ένα μωρό στην πόλη Θεσσαλονίκη](#), από την ιστοσελίδα <http://pigolampides.gr/>

[Πολιτιστική διαδρομή ΟΑΣΘ](#), από την ιστοσελίδα του ΟΑΣΘ.

[Ξεναγήση με λεωφορείο](#), από την ιστοσελίδα <http://www.thessaloniki-sightseeing.com/>

[Εικονική περιήγηση στη Βεργίνα](#), από το Μουσείο Ιστορίας της Ελληνικής Ενδυμασίας – Λύκειο Ελληνίδων

[Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης](#)

[Παιδικό Μουσείο Θεσσαλονίκης](#)

[Εικονική περιήγηση στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης](#)

[Αρχείο Βίντεο του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης](#)

[Δήμος Θεσσαλονίκης – Πολιτιστικά Τεκμήρια](#)

[Παιχνίδι αναπαράστασης του Μακεδονικού Αγώνα στους Βάλτους της κ. Μακεδονίας](#) από το Ίδρυμα Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα

Βίντεο

«[Ευρήματα στον σταθμό μετρό Βενιζέλου](#)», του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων

«[Θεσσαλονίκη. Το παραλιακό τείχος σε 3d rendering](#)», του Ι. Αρτόπουλου

«[Η παλιά παραλία της Θεσσαλονίκης](#)», βίντεο μαθητών του 4ου Γυμνασίου Χαριλάου (2012-2013)

«[Καμάρα, Θεσσαλονίκη, καθώς η πόλη άλλαζε γύρω της...](#)», της ομάδας Παλιές Φωτογραφίες της Θεσσαλονίκης στο Facebook.

Ψηφιακά εργαλεία

Ψηφιακός χάρτης [Google Maps](#)

Ιστοχώρος δημοσίευσης [Issuu](#)

Εφαρμογή δημιουργίας βίντεο [Animoto](#)

Σημείωση: οι προτεινόμενες ιστοσελίδες και βίντεο του σεναρίου βρίσκονται συγκεντρωμένες και στην [ιστοσελίδα του 17ου Δημοτικού Σχολείου Καλαμαριάς](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1ο διδακτικό δίωρο: Αίθουσα Η/Υ

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στα παιδιά το βιβλίο της Γιολάντας Χατζή *Θεσσαλονίκη - Οδηγός για παιδιά* και συζητά τις εμπειρίες των μαθητών από περιηγήσεις στην πόλη τους. Στη συνέχεια, κατευθύνει τα παιδιά σε διαπραγμάτευση για τη δημιουργία μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας παρουσίασης των δικών τους εμπειριών από την πόλη, ώστε να τις μοιραστούν και με άλλα παιδιά της χώρας ή του πλανήτη. Ο/Η εκπαιδευτικός προτείνει τη δημιουργία της πλατφόρμας παρουσίασης στο Google Maps. Καλεί τα παιδιά να χωριστούν σε ομάδες με βάση τη χρονική περίοδο με την οποία θα ήθελαν να ασχοληθούν (τα χρόνια του Μεγάλου Αλεξάνδρου, τα Ρωμαϊκά χρόνια, τα Βυζαντινά χρόνια, Τουρκοκρατία, Νεότερη

Ελλάδα). Δείχνει στα παιδιά ενδεικτικά [τον χάρτη](#) που δημιουργήθηκε για αυτόν τον σκοπό.

Στη συνέχεια, και με βάση το [Φύλλο Εργασίας 1](#) (βλ. και σχετικό αρχείο στον φάκελο συνοδευτικού υλικού), οι ομάδες δημιουργούν τον δικό τους χάρτη.

Τέλος, δίνει στην κάθε ομάδα να διαβάσει τα βιβλία που αναφέρονται στην ιστορική περίοδο με την οποία αυτή αποφάσισε να ασχοληθεί. Για τα προτεινόμενα βιβλία βλ. την παραπάνω ενότητα [Κείμενα](#). Ταυτόχρονα, δίνεται στα παιδιά και το [Φύλλο Εργασίας Ανάγνωσης Βιβλίων](#) (βλ. και σχετικό αρχείο στον φάκελο συνοδευτικού υλικού), ώστε να κάνουν τις καταγραφές τους κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης των βιβλίων τους και να ετοιμάσουν την παρουσίασή τους στην ολομέλεια.

2ο διδακτικό δίωρο: Αίθουσα Η/Υ

Τα παιδιά παρουσιάζουν στην ολομέλεια τα βιβλία που διάβασαν. Τα βιβλία ξαναμοιράζονται, για να τα διαβάσουν και τα υπόλοιπα παιδιά. Αυτή η διαδικασία επαναλαμβάνεται σε κάθε δίωρο.

Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει στα παιδιά το [Φύλλο Εργασίας 2](#) (βλ. και σχετικό αρχείο στον φάκελο συνοδευτικού υλικού) και τα καλεί να δημιουργήσουν τη δική τους διαδρομή στην πόλη, ανάλογα με τα ιστορικά γεγονότα και τα σημεία που κατέγραψαν και θέλουν να μεταβιβάσουν σε κάποιον που θα θελήσει να την επισκεφτεί και να ανακαλύψει τις διαδρομές που θα τον οδηγήσουν να μαζέψει στοιχεία για αυτά.

3ο διδακτικό δίωρο: Αίθουσα Η/Υ

Συνεχίζεται η δημιουργία των χαρτών και η ενσωμάτωση πληροφοριών σε αυτούς με τη βοήθεια του [Φύλλου Εργασίας 3](#) (βλ. και σχετικό αρχείο στον φάκελο συνοδευτικού υλικού).

4ο διδακτικό δίωρο: Εξωτερικός χώρος

Ο εκπαιδευτικός διοργανώνει περιήγηση με τον ΟΑΣΘ (πολιτιστική γραμμή Νο 50) για την επίσκεψη ιστορικών μνημείων της Θεσσαλονίκης. Κατά τη διάρκειά της, τα παιδιά καταγράφουν τα στοιχεία που επιλέγουν στο [Φύλλο Εργασίας Περιήγησης](#) (βλ. και σχετικό αρχείο στον φάκελο συνοδευτικού υλικού). Φωτογραφίζουν τα μνημεία που θέλουν καθώς και στιγμιότυπα από τη ζωή της πόλης που τους κάνουν εντύπωση.

5ο διδακτικό δίωρο: Αίθουσα Η/Υ

Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει στα παιδιά το [Φύλλο Εργασίας Ψηφιακού Υλικού](#) (βλ. και σχετικό αρχείο στον φάκελο συνοδευτικού υλικού). Οι ομάδες επισκέπτονται τις διευθύνσεις, ανάλογα με την ιστορική εποχή που έχουν αναλάβει, και παρουσιάζουν στην ολομέλεια τα στοιχεία που έχουν συναντήσει στην «εικονική» περιήγησή τους. Αποφασίζουμε ποιες από τις παραπάνω διευθύνσεις θα ενσωματώσουμε στους διαδραστικούς χάρτες μας και ποια ομάδα θα συμπεριλάβει την κάθε διεύθυνση.

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να επισκεφτούν με τους γονείς τους περιοχές που θα συμπεριλάβουν στον χάρτη και να γράψουν ένα μικρό κείμενο για αυτές. Τους ζητά να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από την περιήγηση της τάξης στο προηγούμενο δίωρο, για να καταγράψουν στοιχεία. Μπορούν να συμπεριλάβουν φωτογραφίες από την περιοχή που επισκέφτηκαν ή ένα αντικείμενο που τους έκανε εντύπωση.

6ο διδακτικό δίωρο: Αίθουσα τάξης

Τα παιδιά παρουσιάζουν τα κείμενα από τις επισκέψεις τους στην ολομέλεια. Στη συνέχεια, διαβάζουμε από τα βιβλία μας χαρακτηριστικά αποσπάσματα (βλ. αντίστοιχο σημείο του [Φύλλου Εργασίας Ανάγνωσης Βιβλίων](#)) και τα συζητάμε. Σχολιάζουμε, λέμε τις δικές μας εμπειρίες, όσα αποκομίσαμε από τις γνώσεις με τις οποίες ήρθαμε σε επαφή μέσα από τις δράσεις του σεναρίου. Συγκρίνουμε τις

φωτογραφίες μας με αυτές που έχουμε συναντήσει στις προαναφερόμενες διευθύνσεις. Φτιάχνουμε με το [Animoto](#) ένα άλμπουμ φωτογραφιών και ενσωματώνουμε το σύνολο του υλικού στους χάρτες μας και στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός συνδέει τους χάρτες με την ιστοσελίδα του σχολείου.

7ο διδακτικό δίωρο: Αίθουσα Η/Υ

Η κάθε ομάδα παρουσιάζει τον χάρτη με τη δική της διαδρομή στις υπόλοιπες. Καταγράφει τις εντυπώσεις από την περιήγησή της σε ηλεκτρονική μορφή και μεταφέρει τις εντυπώσεις της σε μορφή ηλεκτρονικού βιβλίου με το [Issue](#). Ενσωματώνει μέσω υπερσυνδέσεων τις εντυπώσεις στον χάρτη της.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

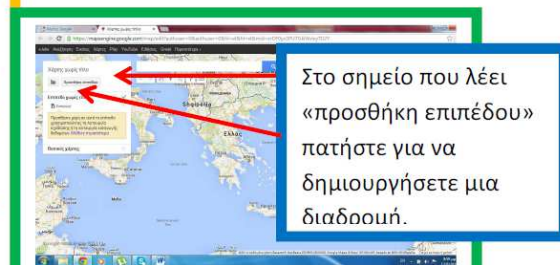
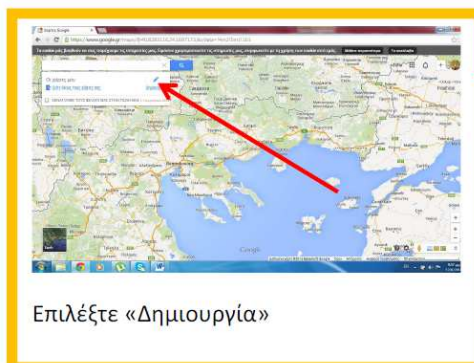
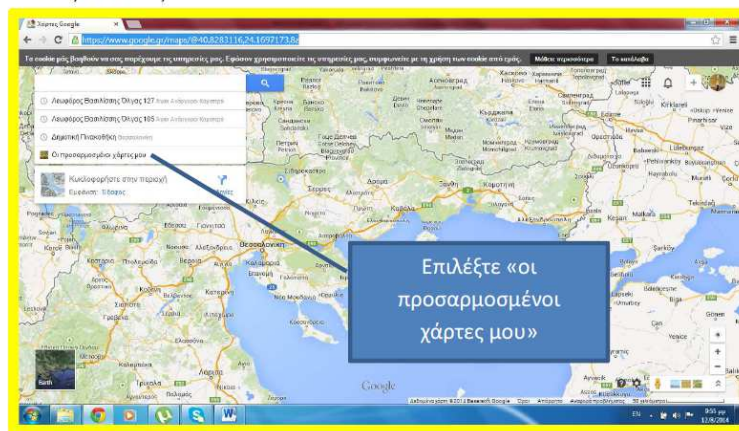
ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 «Δημιουργούμε το δικό μας χάρτη στο Google maps»

1. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα

<https://www.google.gr/maps/@40.8283116,24.1697173,8z>

2. Στην οθόνη που εμφανίζεται, μόλις κουνήσετε λίγο το ποντίκι θα παρουσιαστεί ο ακόλουθος πίνακας:

Συγχαρητήρια! Μόλις δημιουργήσατε την πρώτη μορφή του χάρτη σας.

Πατώντας επάνω στο λήμμα «Χάρτης χωρίς τίτλο» μπορείτε να δώσετε την ονομασία που θέλετε. Δώστε αυτή που επέλεξε η ομάδα σας. Δώστε στο πλαίσιο «περιγραφή» με σύντομο τρόπο το «σίγμα» της διαδρομής σας. Μπορείτε να ανεβάσετε και αρχείο αλλά αυτό είναι κάτι που πρέπει να ολοκληρώσουμε μαζί!

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

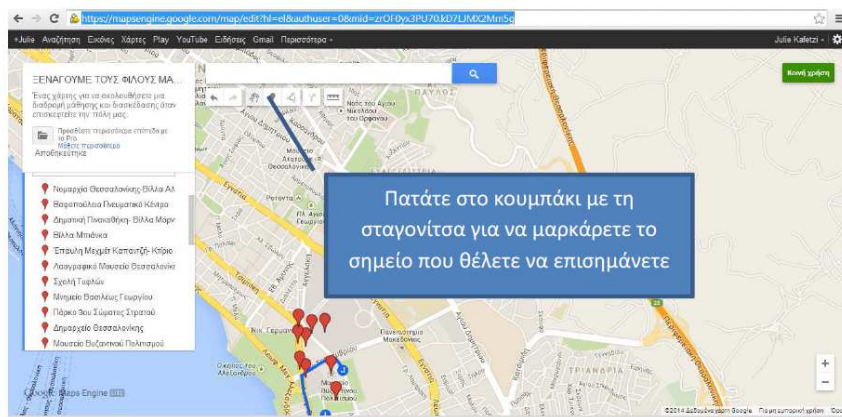
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 Δημιουργούμε τις διαδρομές μας

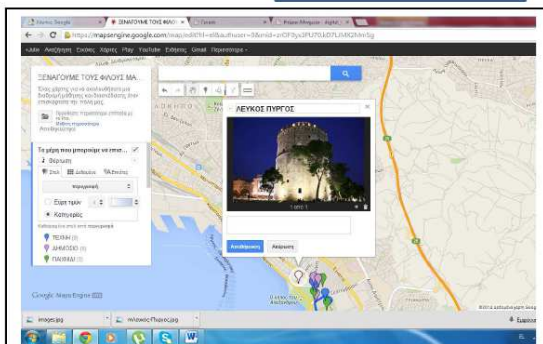
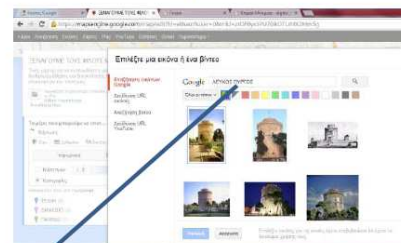
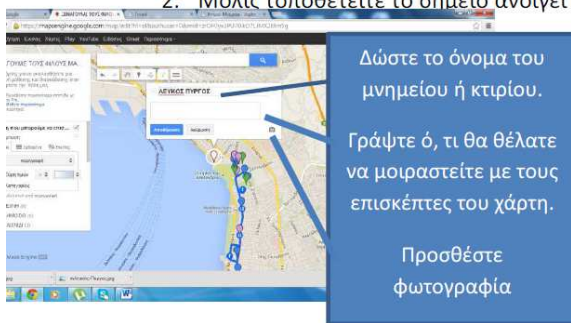
Για να δημιουργήσετε τη διαδρομή της ομάδας σας πρέπει να κάνετε τα ακόλουθα βήματα:

1. Μπαίνετε googlemaps στη διεύθυνση :

<https://mapsengine.google.com/map/edit?hl=el&authuser=0&mid=ZR0FOYX3PU70.KD7LJMX2Mm5g>

2. Μόλις τοποθετείτε το σημείο ανοίγει ένα πινακάκι όπως στην εικόνα:

Θα βγει αυτή η εικόνα. Πατήστε αποθήκευση. Πατήστε στην επιλογή **Δεδομένα** και εντάξτε την επιλογή σας σε μια από τις κατηγορίες που δημιουργήσαμε.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

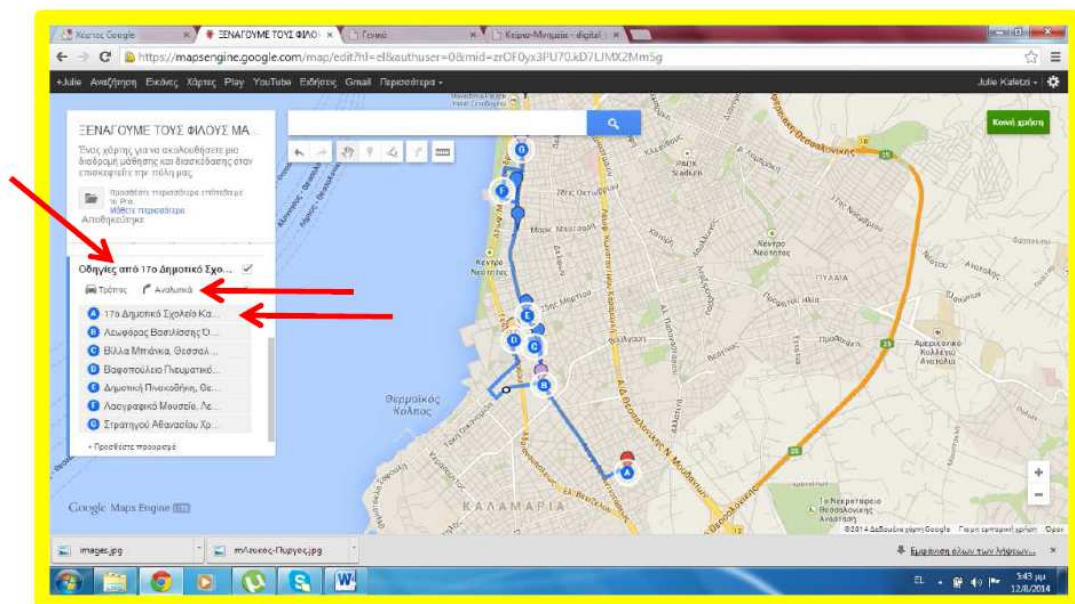

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 Ορίζουμε τις διαδρομές μας...

Για να δημιουργήσετε μια διαδρομή περιήγησης ακολουθήστε τα ακόλουθα βήματα:

1. Επισκεφτείτε τη διεύθυνση:
<https://mapsengine.google.com/map/edit?hl=el&authuser=0&mid=zrOF0yx3PU70.kD7LJMX2Mm5g>
2. Επιλέξτε **οδηγίες μετακίνησης**. Ορίστε την αφετηρία και στη συνέχεια με την επιλογή προσθέστε προορισμό από τον πίνακα δημιουργήστε μια ακολουθία προορισμών. Μπορείτε να προσθέσετε μέχρι 10 προορισμούς σε κάθε διαδρομή.
3. Επιλέξτε τον τρόπο μετακίνησης από κάθε προορισμό προς κάποιον άλλο και το google θα σας προτείνει τη διαδρομή.

4. Μπορείτε να σβήσετε έναν προορισμό ή να προσθέσετε κάποιον καινούριο.
5. Πατήστε πάνω στην επιλογή Αναλυτικά για να δείτε .....αυτό ανακαλύψτε το μόνοι σας. Καλό παιχνίδι!

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διαβάζοντας τα βιβλία μας – Αναζητώντας τις διαδρομές μας

ΟΝΟΜΑ:.....

Καθώς διαβάζεις το βιβλίο σου σημείωσε στοιχεία που θα σε βοηθήσουν να έχεις μια καλύτερη εικόνα για τους τόπους που διαδραματίζονται όσα αφηγείται. Οι σημειώσεις θα σε βοηθήσουν επίσης να παρουσιάσεις το βιβλίο σου στα υπόλοιπα παιδιά.

Τίτλος:.....

Χρονική περίοδος:.....

Ήρωες:.....

Σημαντικά ιστορικά γεγονότα που έχουν σχέση με τη ζωή της πόλης ή της περιοχής

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Σημεία της πόλης που έχουν σχέση με το βιβλίο που διάβασα:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Παρουσιάζω το βιβλίο μου:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Χρόνος:.....

Τόπος:.....

Ποιοι:.....

Επεισόδια δράσης.....

Εντάσεις:.....

Το μήνυμα του βιβλίου:.....

ΓΡΑΦΩ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΟΥ

Παράδειγμα

Τι αδικία κι αυτή!
Ο Αλέξανδρος είναι σπουδαίος αυτοκράτορας, πολυμήχανος, θαρραλέος και αποφασιστικός, αλλά όλοι γνωρίζουν μόνο το συνονόματο απόγονό του, το Μεγαλέξανδρο. Και να πει κανείς ότι και ο Αλέξανδρος δεν πέρασε κινδύνους και περιπέτειες! Έζησε στην πολυτάραχη εποχή των περσικών πολέμων και αντιμετώπισε με θάρρος τους Πέρσες, μεγάλωσε το μικρό τότε κρατίδιο της Μακεδονίας, έδωσε δύσκολες μάχες, πήρε μέρος σε επικίνδυνες εκστρατείες, έκανε φίλους αλλά και εχθρούς... Σας φαίνονται λίγα όλα αυτά;

http://www.kedros.gr/product_info.php?manufacturers_id=0&products_id=1480

Η ιστορία της Ρέινας είναι μια τρυφερή ιστορία αγάπης, αθωότητας και καλοσύνης, αλλά και απέραντης κακίας, μίσους και βαρβαρότητας.

Δυο νέοι Εβραίοι, που αγαπιούνται με πάθος, ενώνουν τη ζωή τους και αποκτούν ένα κοριτσάκι, τη Ρέινα (βασίλισσα). Η γέννησή της συμπίπτει με την είσοδο των Γερμανών στη Θεσσαλονίκη. Ένας σίφοντας θα τους αρπάξει και τους τρεις και θα τους πετάξει σε τρία διαφορετικά σημεία της γης. Τον Αλβέρτο, τον νεαρό όμορφο δικηγόρο, στα βουνά κι έπειτα στην Παλαιστίνη, τη γλυκιά και αριστοκρατική Έντα στο στρατόπεδο του Μπέργκεν-Μπέλσεν και τη μικρή Ρέινα σ' ένα καθολικό μοναστήρι καλογραιών.

Μετά το τέλος του πολέμου θα προσπαθήσουν ν' ανασυντάξουν τις κατακερματισμένες τους ζωές και να ξαναβρούν τον χαμένο τους ουρανό...

http://www.biblionet.gr/book/18647/%CE%9A%CE%BF%CE%BA%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%BF%CF%85_

Επιλέγω μια παράγραφο του βιβλίου που έχει κάτι που θα ήθελα να το μοιραστώ με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μου και σημειώνω τη σελίδα εδώ: .....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ακολουθούμε τα μονοπάτια της πόλης μας...

Καθώς μετακινούμαστε με το λεωφορείο του ΟΑΣΘ

σημείωσε τα σημεία από όπου περνάμε και θα

ήθελες να μάθεις περισσότερα πράγματα γι αυτά:

(Οδός:.....)

(Όνομα:.....)

(Περιγραφή:.....)

(Οδός:.....)

(Όνομα:.....)

(Περιγραφή:.....)

(Οδός:.....)

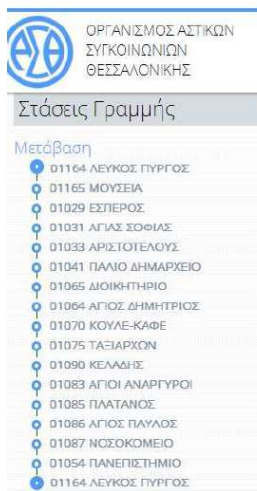
(Όνομα:.....)

(Περιγραφή:.....)

Από όσα ακούς κατά την περιήγησή μας, σημείωσε τα στοιχεία που θα μάθεις και θα παρατηρήσεις για ένα μνημείο που ανήκει στην ιστορική περίοδο που μελετά η ομάδα σου. Μπορείς να ρωτήσεις περισσότερα πράγματα στη δασκάλα σου ή στον ξεναγό μας αν θεωρείς ότι χρειάζεσαι παραπάνω πληροφορίες.

Οι στάσεις μας:

Μνημείο που μου έκανε εντύπωση:

Όνομα: .....

Περιοχή: .....

Είναι: .....

Δημιουργήθηκε από: .....

Χρονολογία : .....

Ρόλος του στη ζωή της πόλης: .....

Ρόλος του στην ιστορία: .....

Η κατάσταση του σήμερα: .....

Για ποιο λόγο αξίζει να το επισκεφτεί κάποιος; .....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Μνημείο που μου έκανε εντύπωση:

Όνομα: .....

Περιοχή: .....

Είναι: .....

Δημιουργήθηκε από: .....

Χρονολογία : .....

Ρόλος του στη ζωή της πόλης: .....

Ρόλος του στην ιστορία: .....

Η κατάστασή του σήμερα: .....

Για ποιο λόγο αξίζει να το επισκεφτεί κάποιος; .....

.....

.....

Μνημείο που μου έκανε εντύπωση:

Όνομα: .....

Περιοχή: .....

Είναι: .....

Δημιουργήθηκε από: .....

Χρονολογία : .....

Ρόλος του στη ζωή της πόλης: .....

Ρόλος του στην ιστορία: .....

Η κατάστασή του σήμερα: .....

Για ποιο λόγο αξίζει να το επισκεφτεί κάποιος; .....

.....

.....

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

1. Εκκλησία
2. Αρχιτεκτονικό μνημείο (πύργος, κτίριο, τείχος)
3. Έργο τέχνης
4. Πλατεία
5. Περιοχή
6. Πάρκο
7. Χώρος πολιτισμού (μουσείο/ αίθουσα τέχνης)
8. Χώρος προβολής της ιστορίας του τόπου μας (μουσείο)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Μεταφερόμαστε στον τόπο και το χρόνο... ΟΜΑΔΑ:.....

Σήμερα θα ταξιδέψουμε στην πόλη μας «διαδικτυακά». Μπείτε στην ιστοσελίδα του σχολείου μας στη διεύθυνση:

http://17dim-kalam.thess.sch.gr/autosch/joomla15/index.php?option=com_content&view=article&id=250:2014-08-19-07-43-11&catid=14:2011-12-21-08-06-32&Itemid=7

Πατώντας επάνω στους συνδέσμους μπορείτε να επισκεφτείτε ιστοσελίδες που έχουν πληροφοριακό υλικό για την πόλη μας αλλά και για τους ήρωες των λογοτεχνικών βιβλίων που διαβάσαμε.

Μετά από μια μικρή περιήγηση σε όλες, επικεντρωθείτε σ' αυτές που αναφέρονται στην ιστορική περίοδο που εξετάζει η ομάδα σας. **ΠΡΟΣΟΧΗ!** Υπάρχουν διευθύνσεις που αναφέρονται σε περισσότερες από μια ιστορικές περιόδους ή παρουσιάζουν την ιστορική εξέλιξη κάποιων μνημείων. Επιλέξτε τις πληροφορίες που σας ενδιαφέρουν και καταγράψτε στο πινακάκι παρακάτω τα συγκεκριμένα λεπτά ή το συγκεκριμένο πεδίο της ιστοσελίδας που σας ενδιαφέρει.

Λοιπόν....

1. Γράψτε μια πρόταση για να παρουσιάσετε την ιστοσελίδα που επισκεφτήκατε και το περιεχόμενό της.

_____

_____

2. Σημειώστε στα παρακάτω πινακάκια τις πληροφορίες που πήρατε από την περιήγησή σας στις ιστοσελίδες για το θέμα σας.

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:..... ΘΕΜΑ:..... Νέα στοιχεία: ....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:.....

ΘΕΜΑ:.....

Νέα στοιχεία: .....

.....
.....

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:.....

ΘΕΜΑ:.....

Νέα στοιχεία: .....

.....
.....

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:.....

ΘΕΜΑ:.....

Νέα στοιχεία: .....

.....
.....

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:.....

ΘΕΜΑ:.....

Νέα στοιχεία: .....

.....
.....

Οι εντυπώσεις μας από την περιήγησή μας

.....
.....
.....
.....

Τι άλλο θα θέλαμε να δούμε

.....
.....
.....
.....

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο μπορεί να επεκταθεί σε πολλά γνωστικά αντικείμενα. Μπορεί να συμπεριλάβει μια μουσική διαδρομή με τραγούδια που έχουν αναφορές στη Θεσσαλονίκη στην ώρα της Μουσικής, μπορεί να συμπεριλάβει μια «εικαστική» διαδρομή με αναφορές σε μουσεία τέχνης και πινακοθήκες, μια γευστική διαδρομή με παραδοσιακά φαγητά και εδέσματα της Θεσσαλονίκης και στο τέλος να γίνει μια εκδήλωση που θα παρουσιαστούν αυτές οι διαδρομές μαζί με ένα μουσικό και λογοτεχνικό αφιέρωμα παράλληλα με έναν μπουφέ με παραδοσιακές γεύσεις της Θεσσαλονίκης. Μπορεί, επίσης, να αποτελέσει μια μορφή προετοιμασίας -ένα πρώτο στάδιο μιας ευρύτερης εκπαιδευτικής διαδικασίας- που θα ενσωματώσει και τους γονείς των παιδιών σε δραστηριότητες θεματικών ξεναγήσεων στην πόλη εκτός διδακτικών ωρών.

Τέλος, μπορεί να δοθεί μια κριτική διάσταση έρευνας δράσης, συμπεριλαμβάνοντας φωτογράφιση για την κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα μνημεία της πόλης, τη στάση του Δήμου, των φορέων, του κράτους αλλά και των πολιτών για τη συντήρηση και την ανάδειξή τους. Μια τέτοια προσέγγιση θα μπορούσε να οδηγήσει σε δράση για την προστασία, συντήρηση και ανάδειξη των μνημείων ή τη δημιουργία ενός δικτύου σε συνεργασία με άλλα σχολεία για την «υιοθέτηση» ενός μνημείου.

Το σενάριο επικεντρώνεται στη Θεσσαλονίκη αλλά αντίστοιχα βήματα θα μπορούσαν να ακολουθηθούν και για κάθε πόλη. Η ηλικία των παιδιών επίσης παίζει σημαντικό ρόλο στο εύρος και το βάθος των δράσεων του σεναρίου.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι δράσεις που προτείνονται από το σενάριο είναι ενδεικτικές. Μπορούν να διευρυνθούν ή να περιοριστούν. Μπορούν να εφαρμοστούν με λιγότερο ή περισσότερο εξειδικευμένο τεχνολογικά τρόπο. Για παράδειγμα, μπορεί το ηλεκτρονικό βιβλίο να συμπεριλάβει εικόνες επεξεργασμένες με φωτογραφίες των

παιδιών σε αντιστοιχία με την εικονογράφηση του βιβλίου της Γ. Χατζή. Θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια εικόνα γενική με το εργαλείο [ThingLink](#), όπου να παρουσιάζονται ταυτόχρονα οι διαδρομές με διαφορετικό χρώμα. Εδώ παρουσιάζεται με την πιο απλοποιημένη μορφή του ως προς τις δεξιότητες στις ΤΠΕ που απαιτούνται από τον/την εκπαιδευτικό και όσο το δυνατό πιο εμπλουτισμένη όσον αφορά το υλικό προς μελέτη. Ο/Η εκπαιδευτικός που θα το εφαρμόσει μπορεί να το προσαρμόσει στο γνωστικό, πολιτισμικό και λειτουργικό, όσο αφορά στις ΤΠΕ, επίπεδο της τάξης του και των αναγκών της.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αβδελά, Ε. 1998. *Ιστορία και σχολείο*, Αθήνα: Νήσος.

Αθανασοπούλου, Α. 2004. *Ιστορία και Λογοτεχνία στο σχολείο. Μια διεπιστημονική πρόταση διδασκαλίας για την κριτική αγωγή των μαθητών στο σύγχρονο πολιτισμό*, στο Κ. Αγγελάκος & Κόκκινος, Γ. (επιμ.), *Η διαθεματικότητα στο σύγχρονο σχολείο και η διδασκαλία της ιστορίας με τη χρήση πηγών, Πρακτικά Επιστημονικού Σεμιναρίου*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Βρεττός, Γ. 1996. *Σχεδιασμός και αξιολόγηση του αναλυτικού προγράμματος ιστορίας*. Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη.

Husbands, C. 2003. *What is History Teaching? Language, Ideas and Meaning in Learning about the Past*. Open University Press, Buckingham.

Καρακίτσιος, Α. 2005. *Περί του παιδικού βιβλίου γνώσης, στο Διαδρομές*. 20.

Καρπόζηλου, Μ. 1999. *Το παιδί στη χώρα των βιβλίων*. Αθήνα: Καστανιώτη.

Κυρκίνη, Α. 2003. *Η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης στη διδακτική πράξη. Η περίπτωση της ιστορίας*, στο Αγγελάκος, Κ., (επιμ.) *Διαθεματικές προσεγγίσεις της γνώσης στο Ελληνικό Σχολείο* Αθήνα: Μεταίχμιο, 86-94.

Ματσαγγούρας, Η. 2003. *Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση, Εννοιολογική αναπλαισίωση και σχέδια εργασίας*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Ντεκάστρο, Μ. 2005. *Σκέψεις γύρω από τα βιβλία γνώσεων. Διαδρομές*, 19.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Google Maps : <http://maps.google.com/>

Ελεύθερη διαδικτυακή εφαρμογή προβολής, διαχείρισης και δημιουργίας χαρτών. Λειτουργεί σαν πλατφόρμα πλοήγησης όπου μπορούν να αναρτηθούν φωτογραφίες, κείμενα, βίντεο ή να τοποθετηθούν υπερσύνδεσμοι.

Team viewer: <http://www.teamviewer.com/>

Το *team viewer* είναι ένα λογισμικό, ελεύθερο στο διαδίκτυο, το οποίο ο χρήστης εγκαθιστά στον υπολογιστή του αποκτώντας, μέσω δύο κωδικών αριθμών (δίνονται από το πρόγραμμα), τη δυνατότητα απομακρυσμένης πρόσβασης. Μπορεί να δει ό,τι υπάρχει στην οθόνη του άλλου υπολογιστή, να αντιγράψει τμήματα ή και ολόκληρα αρχεία, να συνδημιουργήσει σε πραγματικό χρόνο με τον χρήστη που βρίσκεται εκείνη τη στιγμή στον Η/Υ. Στην ουσία είναι σαν να δημιουργείται ένα άτυπο δίκτυο Η/Υ μέσα στο διαδίκτυο.

Για την αξιοποίησή του στην τάξη ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να το εγκαταστήσει σε όλους τους Η/Υ που θα χρησιμοποιούνται από τις ομάδες και να κρατήσει τους κωδικούς του κάθε Η/Υ. Στη συνέχεια, και μέσα από τον δικό του Η/Υ, μπορεί να βλέπει τη δουλειά της κάθε ομάδας σε πραγματικό χρόνο, να την προβάλλει με τον προτζέκτορα κατά την αναθεώρηση και κοινοποίηση στην τάξη και να παρεμβαίνει σε αυτή. Τέλος, όταν εξοικειωθούν τα παιδιά με τη χρήση του, μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στις ομάδες να έχουν κι αυτές παρέμβαση σε όλους τους Η/Υ οδηγώντας τα παιδιά σε διαδικασίες συνεργατικής γραφής.

Issuu: <http://issuu.com/home>

Εργαλείο δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου. Η διαδικασία απαιτεί την εκτύπωση του αρχείου (της μορφής εγγράφου ή παρουσίασης) σε μορφή PDF και στη συνέχεια ανάρτησή του στο Issuu. Στη συνέχεια, μπορεί να αποθηκευτεί η διεύθυνση

ανάρτησης και να χρησιμοποιηθεί σαν υπερσύνδεσμος παραπομπής στο ηλεκτρονικό βιβλίο. Είναι ελεύθερο για χρήση.

Animoto: <http://animoto.com/>

Εφαρμογή μέσω της οποίας μπορεί να μετατραπεί ένα αρχείο παρουσίασης ή ένα άλμπουμ φωτογραφιών σε video με ήχο. Υπάρχει μια λίστα από προεπιλεγμένους ήχους. Είναι ελεύθερο για χρήση (υπάρχει περιορισμός στον αριθμό εικόνων και τον χρόνο).